

Det projekterede Samarbejde mellem de forskellige københavnske Museers Aarsberetninger har foreløbig ikke kunnet virkeliggøres, af hvilken Grund Thorvaldsens Museum indtil videre vil udsende en særskilt lille Aarsberetning. Som bebudet i forrige Hæfte bringes her en kort Redegørelse for de forløbne to Aars Virksomhed.

NYE BEVILLINGER TIL MUSEET

Thorvaldsens Museum skylder Kommunalbestyrelsen stor Tak fordi den ved fra Finansaaret 1916—17 at bevillige et større aarligt Tilskud har gjort det muligt i væsentlig Grad at forøge Museets Samlinger. Den betydningsfuldeste Nybevilling er et aarligt Budget paa 7000 Kroner til Indkøb af Thorvaldsenske Marmorarbejder fra Mesterens eget Atelier. Med Kommunalbestyrelsens Samtykke bliver det ved Finansaarets Slutning ubrugte Beløb af denne Konto henlagt til et Fond til Indkøb af Billedhuggerarbejder, i hvilket ogsaa Renterne af det af Thorvaldsen selv testamenterede »Opstillingsfond« indgaar, hvorved Museet sættes i Stand til at opspare større Summer, der kan anvendes under ét, naar vigtige Marmorarbejder af Thorvaldsen kommer frem paa Kunstmarkedet. I Finansaaret 1917—18 er alle de i dette Fond disponible Midler blevet opbrugte til Indkøb af forskellige Marmorarbejder af Thorvaldsen, der har været i Familien Hopes Eje, nemlig Statuerne Jason og Psyche, Reliefferne a genio lumen og Amor hos Anakreon og fire Buster af Familien Hopes Medlemmer, foruden en Buste udført af Thorvaldsens Samtidige: Flaxman.

I Erkendelse af disse Erhverversers Betydningsfuldhed har Kommunalbestyrelsen yderligere ekstraordinært bevilliget det Beløb, stort 25 095 Kroner, med hvilket Indkøbssummen for disse Arbejder overskred de Pengemidler, som det nye Fond havde til Disposition i det forløbne Finansaar.

Af andre Nybevillinger, som Kommunalbestyrelsen har vedtaget, skal nævnes 3000 Kroner aarlig til Indkøb af Tegninger af Thorvaldsen, til Forøgelse af Museets Litteratur om Thorvaldsen, til Oprettelse af en Fotografisamling efter Thorvaldsenske Arbejder, til Anskaffelse af Portrætter af, personlige Erindringer om og Breve vedrørende Th., samt kulturhistoriske Billeder fra Samtiden, der har Tilknytning til Thorvaldsen; endvidere 450 Kroner aarlig til Udgivelse af en Aarsberetning og en Rejsekonto paa 500 Kroner. En ekstraordinær Bevilling paa 2750 Kroner til Kartonnering af Thorvaldsens Tegninger har ikke kunnet bruges, fordi den til dette Formaal bedst egnede Karton ikke har kunnet fremskaffes under Krigen.

NYE ERHVERVELSER

Som Gaver og som Indkøb for de Midler, Kommunalbestyrelsen har stillet til Disposition, er der til Museet i de forløbne to Aar foruden de ovenfor nævnte Thorvaldsenske Marmorarbejder indgaaet en Række Nyerhvervelser, af hvilke de vigtigste skal nævnes her.

Tegningsamlingen er blevet forøget med følgende Tegninger af Thorvaldsen: et Udkast til Nadveren (Gave fra Fru Ingenieur Plum), en flyvende Genie (Gave

fra en anonym), En Ungdomstegning af Europas Bortførelse, en Tegning fra Thorvaldsens sidste Aar af Kristus mellem Engle, en Kompositionstegning (Gave fra Direktør Viggo Madsen) og et Selvportræt

i Silhouet af Thorvaldsen fra hans yngste Aar. Den sidste meget indtagende Tusch-tegning er gjort ganske paa samme Maade og i samme Stil som alle andre tegnede nordeuropæiske Silhouetter fra omkring 1790, men udmærker sig i højere Grad end de fleste af disse ved en baade nænsom og elegant Udførelse, som varslende den kommende Mester. Den har oprindeligt været en Gave fra Thorvaldsen til hans Ungdomsven Blomstermaleren C. D. Fritsch og blev af denne i Følge en Inscription paa Bladet Nytaarsdag 1834 foræret til Thorvaldsens Biograf J. M. Thiele.

Af Thorvaldsens Lærer, Beskytter og Ven N. A. Abildgaard, hvis Betydning for den unge Billedhuggers kunstneriske Udvikling har været mindst ligesaa stor som Carstens', ejede Thorvaldsen selv intet Arbejde, end ikke den mindste Tegning, og Abildgaard har derfor ikke hidtil været repræsenteret i Museet. For at raade Bod paa dette unaturlige Forhold har Museet erhvervet et lille Billede af Abildgaard fra ca. 1785 »Amor spillende paa Lyre«, der har inspireret Thorvaldsen til hans Amorrelief fra 1789. Den Omstændighed, at

Abildgaard paa sin Side atter har laant sin Komposition fra et antikt Vægmaleri (se forrige Aarsberetning pg. 18) er et af de mange Eksempler paa, at Thorvaldsen allerede i Københavntiden gennem sin hjemlige Lærer traadte i Forbindelse med sin største Lærermester, Antikken. Et ældre Gibseksempplar af Sergels Portrætmedaillon af Abildgaard, der er skænket til Museet i 1917, vil for Fremtiden yderligere erindre Museets Besøgende om, at Thorvaldsen vel skylder Rom meget, men ikke alt. Han havde næppe i Verdens kunstneriske Hovedstad kunnet udvikle sig til den, han blev, hvis han ikke forinden under Abildgaards Førerskab i den antikiserende Stils nord-europæiske Centrum, København, var blevet indviet i Dyrkelsen af den antikke Kunst.

Et Blyantsudkast til Museet, gjort 1837—38 af Bindesbøll i Rom, er skænket af Rigsarkivar Brickas Dødsbo. Til Museets Bygningshistorie maa ogsaa regnes 67 Blade med Tegninger af Sonne til 95 af de 211 Figurer, som findes paa Frisen udenpaa Museet, blandt hvilke Tegninger findes Portrætter af bekendte Personer som Jonas Collin, I. F. Schouw, Baron Stampe, Chr. Winther, Henrik Hertz, Jørgen Roed, Constantin Hansen, Lundbye, Købke, P. C. Skovgaard. De er alle omhyggeligt udførte efter Modellen i ca. $\frac{3}{4}$ Alens Størrelse, øjensynligt som Forbilleder for den endelige Karton. Da Sonne i 1884 flyttede fra Toldbodvej, hvor han havde boet i 44 Aar, hen paa Charlottenborg, ryddede han op og kasserede mange gamle Sager. De 95 Tegninger til Frisen forærede han sin Husbestyrerinde, for at hun kunde bruge dem til at lægge paa Hylder i den nye Lejlighed; men de blev heldigvis skaanede og er nu indkøbte af Museet. Skøndt der ikke er megen Sandsynlighed for, at de resterende 116 Figurskitser endnu findes, skal der dog her

endnu en Gang fra Museets Side rettes en Opfordring til eventuelle Ejere af disse eller af de ganske ukendte Kompositions-

anonym og et er foræret af Hr. Fuldmægtig Victor Johansen. Til Museets Samling af personlige Erindringer om Thorvaldsen

skitser om at melde sig. Et Udvalg af de indkøbte Tegninger vil i nær Fremtid blive udstillede i Museet. (Se Afb. Side 12 og 13).

Museets Samling af samtidige grafiske Portrætter af Thorvaldsen er blevet forøget med 75 Blade, af hvilke 10 er skænkede af Kgl. Bibliothek fra dets Dublet-samling, 2 er indgaaede som Gave fra en

har Fru Rigmor Stampe skænket Thorvaldsens kære Lotteripose fra Nysø (afb. og omtalt i Baronesse Stampes Erindringer om Thorvaldsen, Kbh. 1912 pg. 355). Museets nye Fotografisamling efter Thorvaldsenske Arbejder er blevet grundlagt ved Indkøb og Nyoptagelser og forøget ved Gaver; særligt skal fremhæves to Sam-

linger Fotografier, som er skænkede af Fru Rigmor Stampe og Maleren Hr. Albert Repholtz. Til Museets Arkiv er indkøbt

haandskrift til Erindringer om Thorvaldsen, den gamle samtidige Kopi af Baronesse Stampes Erindringer, en Samling

forskellige Breve, der omhandler Thorvaldsen; som Gaver er indgaaede fra Hr. Museumsdirektør E. Hannover en Samling Optegnelser m.m., fra Fru Kammerherreinde Müller en Samling Manuskripter af J. M. Thiele til hans Thorvaldsen-Biografi og fra Fru Rigmor Stampe Baronesse Christine Stampes Original-

Sange fra Nysø og Holbechs Optegnelser om Thorvaldsen i Rom.

Museets Bibliothek er i de sidste to Aar blevet forøget med ca. 230 Numre. Foruden Værker om den samtidige Kunst, der har Berøring med Thorvaldsen, er der anskaffet et Antal Rejsebeskrivelser, Brevsamlinger, Biografier o. l., i hvilke

den danske Billedhugger er omtalt. Som et Bidrag til en Thorvaldsen-Bibliografi skal her nævnes de Bøger og Tidsskrift-artikler, udelukkende vedrørende Thorvaldsen, som Museet har erhvervet i de sidste to Aar. I denne Fortegnelse er ingen Biografier af andre Personer end Thorvaldsen og ingen Rejsebeskrivelser medtagne, selvom de indeholder selvstændige Kapitler om Thorvaldsen, heller ingen Vers, Romaner eller Skuespil.

H. C. Andersen: Bertel Thorvaldsen. Eine biographische Skizze. Berlin, 1845.

J. Beavington Atkinson: Thorvaldsen in Copenhagen and in Rome. (»Fraser's Magazine«) Lond. 1873.

Frederik Barfod: Thorvaldsensk Album. Kbh. 1844. (Thorvaldsensk Album blev aldrig afsluttet; det udkomne ender med Side 224. I dette Eksempel, som Museet har erhvervet, er der indhæftet Korrektur paa Side 225—272 og yderligere forskelligt Manuskript).

C. A. L. v. Binzer: Bertel Thorvaldsen. (»Ill. deutsche Monatshefte« 1894). (Gave).

Chr. Blinkenberg: Søvn og Død, det antikke Motiv i Thorvaldsens Relief Natten. (»Kunstmuseets Aarsskrift« 1917). Kbh. 1917. (Gave fra Kunstmuseet).

L. Bobé: Berthel Thorvaldsens Moder. (»Personalhistorisk Tidsskrift«) Kbh. 1915.

P. v. Bojanowski: Auf dem Kirchhof zu Bocklet. (»Westermanns Monatshefte«) Braunschweig 1901. (Om Augusta Böhmers Gravmæle).

I. Brandt: Den danske Billedhugger Bertel Thorvaldsens Levnet, med en udførlig Beskrivelse over Høitideligheden ved hans Liigprocession og Liigs Bisættelse i Fruekirke den 30te Marts. Kbh. 1844. (Gave).

Frederike Brun: Noget om den danske Billedhugger i Rom: Albert Thorvaldsen. (»Athene« IV). (Gave).

R. Buchanan: Thorvaldsen and his eng-

lish critics. (»The fortnightly review«) Lond. 1865.

L. Canina: La insigne e pontificia accademia romana delle belle arti denominata di San Luca ad onorevole memoria di Alberto Thorvaldsen. Roma 1844. (Gave fra Kunstakademiets Bibliothek).

H. B. Dahlerup: Thorvaldsens Hjemkomst (»Tilskueren« 1909) Kbh. 1909. (Gave).

N. Dalhoff: Thorvaldsen og hans Kristus. (»Diakonisse Stiftelsens Almanak«) Kbh. 1916.

I. R. Damkier: Et Par Ord om »Thorvaldsens Museum«. Aalborg u. Aa. (Gave).

Galerie des contemporains illustres par un homme de rien. M. Thorvaldsen. Paris u. Aa.

Emil Gigas: Thorvaldsen bedømt af den franske Kritik. (»Nordisk Tidsskrift« 1880). (Gave).

Hermann Grimm: Julius Lange, Thorvaldsens Darstellung des Menschen. (»Deutsche Literaturzeitung« 1897). (Gave).

E. Hannover: Thorvaldsens Værker. Kbh. 1907:

Haste: Bidrag til Thorvaldsens Levnet og Charakteristik. (»Riises Archiv« 1824). Kbh. 1824.

C. H. Herford: An hour in the Thorvaldsen museum. (»The university college of Wales magazine«, 1887). (Gave).

H. P. Holst: Albert Thorvaldsen. En Tale i Universitetets Solennitetssal. Kbh. 1844.

E. Hubbard: Thorvaldsen. (»Little journeys to the homes of eminent artists«) New York & Lond. 1907.

N. Høyen: Über Thorvaldsen und sein Museum. Hamb. 1837. (Gave fra Hr. Victor P. Christensen).

Høyen: B. Thorvaldsen. (»Dansk Ugeskrift«) Kbh. 1844.

Jason. (»Danmarks illustrerede Almanak 1855«) Kbh. 1855 (Gave).

Johanna: Thorvaldsen. Een romantische levensbeschrijving. Amsterdam, 1870.

A. Jynge: Thorvaldsen og hans kristelige Kunst. (»For Kirke og Kultur«). Kria. 1898.

M. Krohn: Thorvaldsens Museum. (»Grundrids ved folkelig Universitetsundervisning«) Kbh. 1917. (Gave).

Julius Lange: Tre utrykte Breve fra Thorvaldsen. (»Tilskueren« 1890) Kbh. 1890. (Gave).

A. Listov: Thorvaldsens Statuer af Christus og Apostlene i Frue Kirke. (»Dansk Maanedsskrift« 1862). Kbh. 1862 (Gave).

A. Listov: Pavernes Gravmæler og Thorvaldsens Mindesmærke over Pius VII. (»Dansk Maanedsskrift« 1865). Kbh. 1865 (Gave).

E. Luninski: Thorvaldsens Poniatowski-Monument och Polen. (»Polonica«) Sthlm. 1917. (Gave fra Forf.).

H. M: Thorvaldsens Død og Lægerne. (»Ugeskrift for Læger«). Kbh. 1910.

H. Macmillan: Thorvaldsen's museum in Copenhagen. (»Macmillan's magazine«). London, 1869.

Secher Malthé: Kunstakademiet og Thorvaldsens Arbejder. Kbh. 1875. (Gave).

Sophus Michaëlis: Thorvaldsen og Eckersberg. (»Vort Folk i d. 19. Aarh.« I. 1897). Kbh. 1897. (Gave).

Sigurd Müller: Thorvaldsens Værker i Frue Kirke. Kbh. 1891.

J. C. M. Møller: Mindeblomster paa Danmarks store Kunstners, Billedhuggeren Albert Thorvaldsens Grav. Aarhus, 1844.

P. Noack: Thorwaldsens Geliebte. (»Deutsche Revue« 1900).

C. Nyrop: Thorvaldsen og den danske Kunstindustri. (»Tidsskrift f. Kunstindustri« 1885). Kbh. 1885. (Gave).

F. C. Olsen: Med Thorvaldsens Billede. (»Dansk Folkekalender« 1843). Kbh. 1843. (Gave).

O. Otto: Thorwaldsen. (»Westermanns

illustrirte deutsche Monats-Hefte«) Braunschweig. 1869.

C. Paludan-Müller: Nogle Ord om et Museum for Thorvaldsens Værker. Odense, 1837.

Précis historique du 10 août 1792 à Paris et du monument érigé à Lucerne. Lucerne u. Aa. (Gave).

A. M. Ricci: Anacreonte novissimo del commendatore Alberto Thorwaldsen. Roma 1836.

Knud V. Rosenstand: Bertel Thorvaldsen. (»Gennem femten hundrede Aar«) Kbh. 1912.

L. Schrøder: Breve fra H. Steffens til Baronesse Stampe. Med en Indledning om Thorvaldsens Forhold til Familien paa Nysø (»Danskeren« 1893). (Gave).

(Anmeldelse af) Bertel Thorvaldsen og hans Værker. Ved J. M. Thiele. (»The foreign quarterly review«). Lond. 1832.

J. M. Thiele: Der dänische Bildhauer Bertel Thorvaldsen. Hamburg 1837.

J. M. Thiele: Om den danske Billedhugger Bertel Thorvaldsen. Kbh. 1849. (Gave).

Thorwaldsen. (»Riises Archiv«). Kbh. 1823.

Thorwaldsen in Dresden und Leipzig 1841. Leipziger-Bibliophilen Abend 1916.

Thorvaldsens Museum I. Kbh. (1917).

Thorvaldsens og Oehlenschlägers Levnetbeskrivelser. (»Nord og Syd« 1851) Kbh. 1851.

Thorvaldsens Værker i Udvalg. Kbh. u. Aa. (Gave).

S. A. Tooley: Bertel Thorvaldsen: the danish christian sculptor (»the Sunday Strand« 1900). London 1900.

Sigurd Trier: Thorvaldsen. Kbh. 1903. (Gave fra Kustode Schumacher).

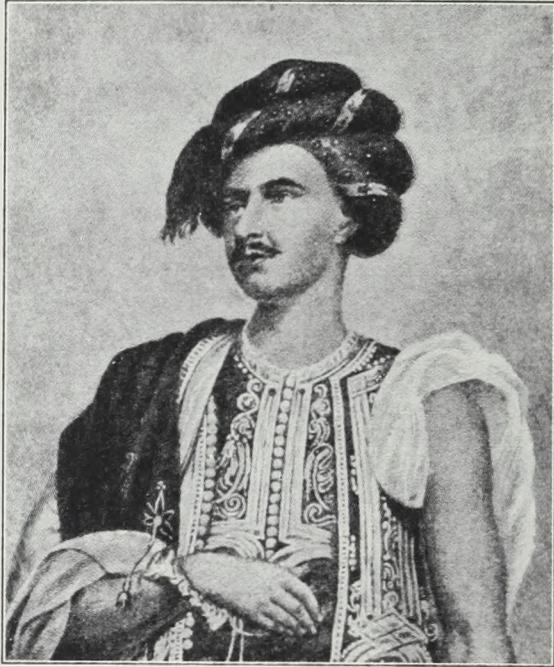
Ueber Thorvaldsen. Vortrag in der Sing-Akademie in Berlin 17 Jan. 1863. Berlin 1863.

K. Werner: Hebbel und Thorwaldsen. (»Euphorion« 1894) Bamberg, 1894.

Zeuthen: Erindringer om Thorvaldsen

i Rom 1833—34. («Dansk Tidskr. f. Kirke- og Folkeliv, Lit. og Kunst.» 1870). (Gave).

Glyptotheket har i Thorvaldsens Museum deponeret: En Madonnategning af Thorvaldsen, Heuss' Portræt af Thorvaldsen og Overbecks Maleri af den gode Hyrde.

THOMAS HOPE

Paar Grund af Museets sidste Erhvervelser af Thorvaldsenske Marmorarbejder er der maaske Anledning til at mindes den oprindelige Ejer af disse, den Mand hvis Navn vi allerede har hørt i vor Skoletid, Thomas Hope. De fleste af Samtidens danske Forfattere har paa mangfoldige Maader hyldet ham paa Prosa og i Poesi. Som et karakteristisk Eksempel paa disse Lovprisningers yderst højstemte Karakter kan her nævnes nogle Ord, som H. C. Andersen skrev i »Berlingske Tidende« for 1844: »Britternes Bomber have styrtet Kjøbenhavns Taarne, Britterne have røvet os Danske vor Flaade, men i vor retfærdige Harme og Bitterhed herover, ville vi huske, at det var en Englænder, der frelste os og vort Lands Storhed, Dig Bertel Thorvaldsen! En Englænder var det, der efter Guds

Villie reiste for os mere, end om alle vore Taarne vare reiste, bevingende Hæderen om Nationens Navn, mere end alle Landets Skibe ved Flag og Kartover kunne udtordne, Englænderen Thomas Hope var det.« Men trods al Virak fra dansk Side er Thorvaldsens Velgører næppe blevet nævnt herhjemme paa anden Maade end som Bankieren Thomas Hope, skøndt det er paa ganske andre Omraader end Pengeverdenens, at hans Navn endnu nævnes med Ære.

Thomas Hope nedstammede fra en gammel skotsk Familie, som i flere Generationer havde været Købmænd i London og Amsterdam. Han blev født c. 1770 og var altsaa ganske samtidig med Thorvaldsen. I en meget ung Alder foretog han en otte Aars Rejse i Sydeuropa og Orienten, paa hvilken han i Spanien, Italien, Grækenland, Tyrkiet, Syrien, Ægypten og endnu flere orientalske Lande studerede Billedhuggerkunstens og særlig Arkitekturens Historie og tillige lagde Grunden til sine betydelige og omfattende Samlinger. (Se Portrættet Side 16). Da han atter var vendt hjem til London, gik han efterhaanden mere og mere op i sin Kunstinteresse; i 1801 købte han saaledes f. Eks. en af Sir William Hamiltons berømte Vasesamlinger og i de samme Aar tilvejebragte han sin store Samling af antikke Marmorarbejder, blandt hvilke var flere af de i det 18de Aarhundrede højst priste og mest eftertragtede Antikker f. Eks. Pallas Athene fra Villa Albani, den senere saakaldte Athene Hope. Hopes Antiksamling er i nyere Tid blevet behandlet af den berømte tyske Arkæolog Michaëlis i hans »Ancient marbles in Great Britain«.

For at skaffe Plads til alle disse Herligheder købte Hope et Hus i Duchess street, som han helt igennem lod indrette efter sine egne Tegninger, der var byggede over de forskelligartede arkitektoniske Motiver, han havde studeret paa sine

Rejser. Der var det ægyptiske eller det sorte Værelse med Ornamenter, som var laante fra Papyrusruller og Mumiekister; Ornamenterne og Møblerne var lysegule og blaagrønne, hvilke Farver sattes i Relief ved rig Anvendelse af sort og Guld. Der var Stjerneværelset, forneden dekoreret med Stjerneemblemer og foroven smykket med en Komposition af Flaxman »Aurora der besøger Cephalus paa Ida Bjærget«. Der var Malerisalen med ioniske Søjler, Gesimser og Frontoner fra Erecteus-Templet i Athen og Møbler i klassisk Stil. (Thornbury & Walford: Old and new London. VII. 268. VIII. 448). I et Skrift fra 1807 »Household furniture and interior decorations« slog Hope offentlig til Lyd for sine arkitektonisk-kunstindustrielle Bestræbelser og vakte stor Interesse i England for den af ham indledede nye Stilretning, som faldt i Traad med den franske Empire, men som var endnu tungere, endnu pompøse og endnu mere overlæst end denne.

Af ulige større kunstnerisk Interesse end Interieurerne vare de Kunstsager, som disse omsluttede. Samtidens første Kunst-kender, Berlinermuseets Direktør Waagen omtaler efter Thomas Hopes Død Huset i Duchess street saaledes i sin Bog fra 1838 om Kunstværker og Kunstnere i England: »Stadig forbavses jeg paa ny over dette Lands Rigdom paa Kunstværker. Saaledes har jeg fornylig i Hr. Thomas Hopes Hus lært et fuldstændigt Museum at kende. Afvekslende ser man sig her omgivet af antikke og moderne Marmorstatuer, græske Vaser, italienske og nederlandske Billeder. Jeg beklagede meget, at den nuværende Ejers Forgænger, som har samlet de fleste af disse Skatte, ikke mere var i Live. Han udmærkede sig ved sin Aandsdannelse og sin Kunstbegejstring ... I dette Galleri findes ogsaa Thorvaldsens Jason, det Værk som først grundlagde hans store Ry«.

Foruden Museet i Duchess street der til Tider var tilgængeligt for Offentligheden ejede Hope et Hus i Downstreet, der ligeledes var fyldt med Samlinger af Billedhuggerkunst og Malerkunst. I 1806 købte han dertil en stor Ejendom Deep-

dene, der ligger i et vidunderligt skønt Landskab mellem Surreys frodige Dale og maleriske Høje. Det var herfra at de Thorvaldsenske Arbejder bortsolgte ved Auktion i Efteraaret 1917. Paa Deepdene fik Thomas Hope paany Anvendelse for sin Interesse for pseudoantikke Interieurer og her oprejste han smaa Templer i Haven for sine antikke Guddomme. Deepdene blev et søgt Mødested for Tidens Skønaander og Modeverden, der afvekslende priste Ejerens Smag og Ejerindens Skønhed (se Afb. Side 17: Thorvaldsens Buste af Mrs. Hope), men samtidig skødsede lidt over den prangende Rigdom. Thomas Moore fortæller saaledes i sin

bekendte Dagbog, at han en Dag mødte »the great London wit« Lutrell, der kom frem med et af ham fabrikeret neu-rup-pinsk Rim:

»Of diamond, emerald and topaz
such as the charming Mrs. Hope has.«

I denne litterært interesserede, mon-dæne Londonerverden vakte en i 1819 udkommet anonym Roman »Anastasius or memoirs of a greek« stor Opsigt. Man antog først Byron for at være Forfatteren. Ingen anden levende Skribent mente man var i Stand til at skrive denne Bog. Da Byron nægtede at være Ophavsmand, gættede man længe forgæves, men der dukkede da Rygter op om, at Hope var den eftersøgte Forfatter. Ingen kunde dog tage disse Rygter alvorligt, førend Hope selv tilstod Forfatterskabet. En Anmelder skrev i sin Forbavselse: »Hr. Hope maa tilgive os, men vi kunde ikke lade være med at sige, da vi læste Bogen: Er dette Hr. Thomas Hope? Er dette Manden for Bordene og Stolene — Sfinxernes Gentleman, han som grundede over Pe-berbøsser og gjorde Planer til Ildragere? Hvor har han hidtil skjult al sin Veltalenhed og Poesi?« Selve Byron sagde til en Veninde, at han havde grædt bittre Taa-rer ved at læse Anastasius, for det første fordi han ikke havde skrevet den, og for det andet fordi Hope havde gjort det. Han tilføjede, at han vilde gerne give to af sine bedste Digte for at være Forfatteren til Anastasius. (Sidney Lee: Dictionary of national biography. Lond. 1891. Allibone: A critical dictionary of english literature. Lond. 1859).

Anastasius er en ung Græker, som den eventyrlige Skæbne anbringer i allemulige Stillinger fra Kvaksalver til Hærfører, og som stadig paa Rejser færdes rundt om i det Sydeuropa og Orienten, hvor Hope selv havde tilbragt saamange af sine Ungdomsaar, fra det græske Archipe-

lag til Constantinopel, Alexandria, Smyrna, Bagdad, Bukarest og utallige andre mærkelige Byer og Egne. Visse Overgange af den 1200 Sider tykke Roman falder noget ørkenagtige for en Nutidslæser, men Oaserne ere talrige og meget forfriskende. Med et højst underfundigt Vid er Anastasius skildret, en vidunderlig Blanding af et eftertænksomt og følsomt Gemyt og en lidenskabelig Sjæl, hvis Passioner fører de største Ugerninger med sig, Tyverier og Myrderier. Man har sammenlignet Bogen med Byrons Don Juan og Beckfords Vathek. Den er ganske vist ligesom disse bygget op over det maleriske og karakteristiske Orient, men har egentlig ikke megen Føling med Byrons vældige romantiske Sensualisme eller med Beckfords fortryllende og kuriøse Fantasi. Stilen i Anastasius peger delvis tilbage mod det 18de Aarhundredes følsomme Poesi, delvis frem mod det 19de Aarhundredes fordækte prosaiske Ironi. Hope skildrer med overlegent Mesterskab den mærkelige orientalske Blanding af Respekt for, overvættes Foragt for og Ukendskab til den praktiske Fornuft.

Efter dette opsigtsvækkende Skridt paa det æstetiske Forfatterskabs Bane, vendte Hope mærkeligt nok ikke senere tilbage til Romanen. Foruden de nævnte Bøger udgav han en Publication om antikke Dragter, en kortere historisk Fremstilling af Arkitekturens Historie og et filosofisk Værk og var iøvrigt sysselsat med sine omfattende Kunstsamlinger.

Thomas Hopes yngste Broder Henry Philip Hope, der ogsaa i sin Ungdom havde foretaget lange Rejser i Orienten, delte denne sin Broders Kunstinteresse og forøgede hans Samlinger. Han erhvervede bl. a. det Marmoreksemlar af Thorvaldsens Psyche, som blev købt til Museet paa Hope-auktionen, og skrev i sin Begejstring hérover til en Ven i København »Det staar optegnet i mit ubetyde-

lige Livs Dagbog som en af de lykkeligste Hændelser paa mine forskellige Vandringer gennem Verden, at jeg blev personlig bekendt med Deres berømte Landsmand og som en af de stolteste Hændelser, at jeg kom i Besiddelse af et af hans lovpriste Arbejder«. (Denmark

delineated. Lond. 1824 pg. 32). Psyche blev opstillet i H. P. Hopes Galleri i London, der stod i Forbindelse med Broderens Hus. Paa Hope-Auktionen erhvervede Museet en Marmorbuste, gjort af Thomas Hopes protégé Flaxman, forestillende H. P. Hope, som vil blive opstillet i Museets lille Samling af den med Thorvaldsen samtidige Skulptur. (Afb. Side 19).

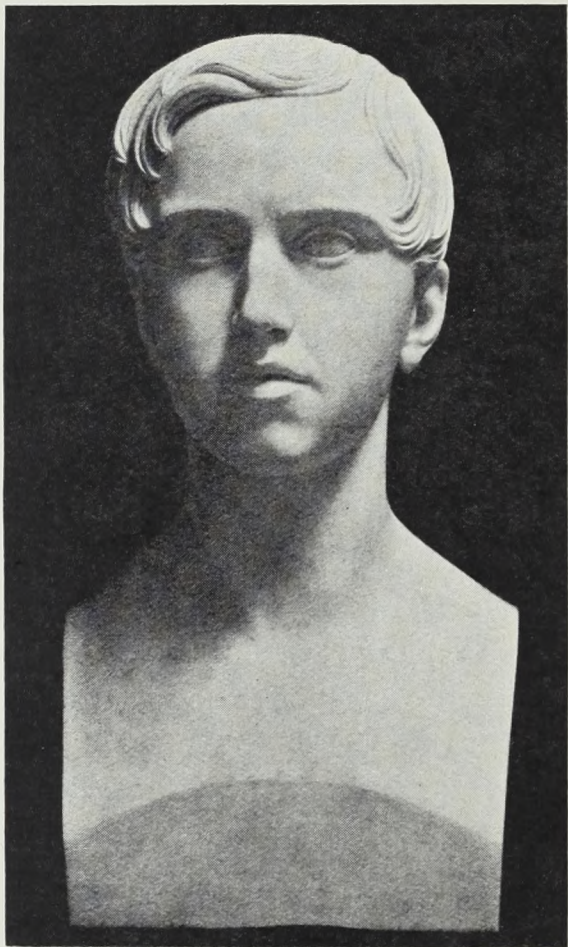
En tysk Forfatter, E. A. Hagen, antager, at Thomas Hopes verdensberømte Visit 1803 i Thorvaldsens Værksted, der foranledigede Bestillingen paa Marmoreksemplaret af Jason, egentlig var grundet paa en Fejltagelse, idet Hope troede, at

hans Landsmand Flaxman, der tidligere havde haft det samme Atelier, endnu holdt til der. Naturligvis var det mange tilfældige Omstændigheder, der bevirkede, at Thorvaldsen ved Hopes Besøg blev reddet for Rom og Verdensberømmelsen, men som man af det foregaaende kan slutte, var det ingenlunde nogen Tilfældighed, at Hope gjorde Bestilling paa Jason, da Statuen først var kommet ham for Øje. Han var en ivrig Dyrker af Antikken og den fra Antikken afledede moderne Kunst og dertil en passioneret Kunstkøber.

Hope blev som bekendt ikke hurtigt belønnet for sin gode Gerning. Det varede nøjagtigt et kvart Aarhundrede, inden Marmoreksemplaret af Jason blev afsendt til England. Det var ikke alene Thorvaldsens almindelige Trang til Udsættelser, der gjorde, at Marmorblokken gennem lange Aar stod ufuldendt i hans Atelier. Thorvaldsen tilbød Hope, at han for den samme Betaling vilde udføre hvilket som helst af sine Arbejder, ja endogsaa et ganske nyt. Han var blevet mere og mere ked af sin berømte Statue, fordi den var gjort i en anden og strengere Stil end den, i hvilken han senere arbejdede. (Se Thorvaldsens Museums første Aarsberetning, p. 34). Under Hopes Besøg i 1816 i Rom gjorde Thorvaldsen sin Velynder mange Undskyldninger og lovede, at nu skulde Jason blive færdig. Da Hope endnu i 1819 intet havde set til sin Statue, sendte han fra London Billedhuggeren et bittert Brev, i hvilket han lagde Sagen i det romerske Bankierfirma Torlonias Hænder og selv traadte tilbage fra enhver personlig Forbindelse, fordi han havde indset, at de fraværende altid havde Uret overfor Thorvaldsen. Heller ikke dette Arrangement virkede fremskyndende paa Statuens Fuldendelse. Først i 1828 afgik Jason til England. I Følelse af sin Uret mod Hope sendte Thorvaldsen som Tilgift til Statuen: Reliefferne a genio lumen og Amor

hos Anakreon i Marmor, og nogle Marmorbuster af den Hopeske Families Medlemmer.

Jason blev, som man kan se af Dr. Waagens før anførte Udtalelser, opstillet i Ejendommen i Duchess street i London. Efter Thomas Hopes Død blev den ført

til Deepdene sammen med Arbejder af Canova og Flaxman. Den eneste Gang, den har været tilgængelig for danske, var paa Verdensudstillingen i London 1862. Senere blev dens Skæbne mere og mere usikker. En skønne Dag maatte den sejr-rige Helt fortrække ud til en afsides Havepavillon, fordi en amerikansk Dame, der havde lejet Ejendommen, ikke kunde finde sig i Jasons Mangel paa Paaklædning, den som Thorvaldsen selv havde prist som »Vorherres egen Dragt«. Og samtidig gik Thorvaldsens Autorskab til de fleste andre Arbejder i Familien Hopes Eje ganske i Glemmebogen, medens man desværre ikke glemte at give nogle af hans Marmor-

arbejder en Vask. I Kataloget fra 1917 over Hopeauktionen var endelig ikke blot Familiebusterne opført uden Kunstner-navn, men man huskede endogsaa ikke længere, hvem de forestillede. De blev solgt som »Buste af en Mand«, »Buste af en Dame« og »Buste af en Dreng« (se Afb. Side 20). De to Relieffer havde man ikke fundet det Umagen værd at sætte paa Auktionen. De fandtes indmurede i Væggen og blev efter Auktionens Slutning erhvervede af Museet.

En kunsthistorisk Redegørelse for disse forskellige Nyerhvervelser vil næppe være paa sin Plads, førend de efter Krigens Slutning bliver opstillede i Thorvaldsens Museum.

FORSKELLIGT

I Stedet for afdøde Professor C. Aarsleff, der i ti Aar har været Medlem af Bestyrelsen for Thorvaldsens Museum, har Kunstakademiet i 1918 indvalgt Billedhugger L. Brandstrup til Medlem af Bestyrelsen.

Om Thorvaldsens kunstneriske Udvikling er der i de sidste Par Aar ikke fremkommet noget nyt, udover hvad Museets egen Aarsberetning har indeholdt. Tre forskellige Artikler har derimod givet Bidrag til hans Biografi, hans Forbilleders Art og hans Værkers Skæbne.

En lille Piece, »Thorwaldsen in Dresden und Leipzig 1841«, der i 1916 blev udgivet af Leipziger-Bibliophilen-Abend, er net at se til, men indeholder ikke noget nyt af Betydning. Professor Blinkenbergs Artikel om »Søvn og Død, det antikke Motiv i Thorvaldsens Relief Natten«, der er offentliggjort i »Kunstmuseets Aarsskrift« for 1917, giver en yderst skarpsindig og lærd Redegørelse for den antikke Oprindelse til de to Børn, som Natten bærer paa sine Arme, og Motivets videre Skæbne i Carstens' og Thorvald-

sens Kunst. Det er rimeligt at henvise til selve den interessante Artikel. Et Essays, som den polske Professor Ernest Luninski har skrevet i det i 1917 i Stockholm udkomne Bind »Polonica«, skal her derimod refereres noget udførligere, fordi Kilden er mere afsidesliggende for danske Læsere. Professor Luninski behandler »Thorvaldsens Poniatowski Monument och Polen« og meddeler en Række Oplysninger om Monumentets rent ud fantastiske Skæbne, der hidtil delvis har været ukendte i Danmark.

Monumentets Historie lyder som følger i en overordentlig sammentrængt Form.

1813 døde Polens Friheds- og Nationalhelt Fyrst Josef Poniatowski i Elsterens Bølger, da han dækkede Tilbagetoget fra det store Slag ved Leipzig. Nogle Aar derefter fik Thorvaldsen, der var i nær Forbindelse med indflydelsesrige polske Krese, Bestillingen paa hans Rytterstatue. Med den antikke Statue af Marc-Aurel paa Capitol, til hvilken der var sket Henvisning fra polsk Side, som Forbillede modellerede Thorvaldsen Helten i heroisk Holdning iført en antik Dragt, ikke det polsk-nationale Costume. Da Modellen i 1829 var kommet til Warschau, blev den paa Grund af sin klassiske Form Genstand for uendelige Stridigheder mellem Klassikerne og Romantikerne, de sidste under Polens store Digter Mickiewiczs Førerskab. Den russiske Kejser anviste en Plads i Warschau til Monumentets Opstilling, men Støbningen blev dog ikke foreløbig tilendebragt, fordi der fandt en Rejsning Sted i Polen, og Polens Militærdiktator af den Grund lod Støberens Fabrikovne føre til Arsenalet til Brug for Kanonstøbning. Endelig i 1832, efter at Rejsningen var blevet undertrykt, gjordes Monumentet færdig. Men i Mellemtiden var Polen blevet indlemmet som en Provins under Rusland, og Polens Betvinger tillod nu ikke længere, at Folkets Friheds-

helt opstilledes i Hovedstaden Warschau. Monumentets enkelte Dele blev tagne fra hverandre og førte i Kasser til en mindre By Modlin. Kasserne forsvandt i en Kasernekælder, hvor de nogle Aar senere blev opdagede af et Par Ingenieurofficerer, som lod Stykkerne stille sammen igen, fordi de troede, at Rytteren forestillede Polens sidste Konge Stanislaus August Poniatowski, og at Statuen derfor vilde være et kærkomment Syn for den russiske Czar, der tilfældigt var paa Besøg i Byen.

Men Nikolaj I blev til Officerernes Overraskelse ude af sig selv af Raseri ved at faa Øje paa Monumentet, i hvilket han straks genkendte et Portræt af Polens Frihedshelt. Han befalede kort: »Slaa det i Stykker og smelt det sammen.« Det lykkedes dog Fyrst Paskiewicz at faa Rytterstatuen som Gave af Czaren. Han lod den opstille paa sit Gods Homel i Rusland mellem Kanoner, som han havde erobret i den tyrkiske Krig. Der blev den efter Sigende for en Snæs Aar siden tilbedt af russiske Bønder som deres Skytshelgen, den hellige Georg.

Den Litteratur, der vedrører Thorvaldsen, er mere omfattende end Litteraturen om nogen anden dansk Mand. Rom var som bekendt under Thorvaldsens Levetid den dannede Verdens Centrum og Thorvaldsen selv blev gennem lange Tider Roms første Seværdighed. Følgen heraf er, at den danske Billedhugger og hans Atelierer er nævnt i de hundreder af Rejsebeskrivelser over Italien, der udkom i det 19de Aarhundredes Begyndelse og i de hundreder af Memoirer, som Datidens Romerrejsende af alle Nationaliteter har nedskrevet. Desuden findes Thorvaldsen omtalt i saagodtsom alle Biografier over samtidige Kunstnere og i en meget stor Del af de udgivne Brevsam-

linger fra Tiden — alt i alt flere tusinde Bøger. Da den største Del af dette Materiale, hvis Værd naturligvis er af meget forskellig Art, endnu ikke er benyttet eller gjort tilgængelig af den kunsthistoriske Forskning, er man ved Museet begyndt at udarbejde og ordne et Kartothek med Henvisninger til alle disse forskellige Kilder og deres Indhold. I de sidste to Aar er de ca. 500 Bind Thorvaldsen-Litteratur, som Museet selv ejer, blevet gennemlæst og bearbejdet paa denne Maade. Desuden er samtlige danske Auktions- og Udstillingskataloger, ialt ca. 3000, blevet gennemgaaet og der er foretaget Udskrifter paa Sedler af de Numre i disse, der har Relation til Thorvaldsen. En Udstilling af Thorvaldsens Tegninger, der agtes afholdt til Efteraaret i Museet, vil medføre en omfattende Anvendelse af den foreliggende Seddelfortegnelse.

For at sikre Museet Erhvervelsen af de Hopeske Arbejder af Thorvaldsen var der fra privat Side forinden Auktionen blevet tegnet et Beløb, som vilde komme til Anvendelse, dersom det skulde vise sig, at Museet for egne Midler og ved et eventuelt ekstraordinært Tilskud fra Kommunen ikke kunde overkomme Indkøbssummen. Der blev imidlertid ingen Anvendelse for den anselige Garantium, der med stor Liberalitet var blevet stillet til Museets Raadighed.

Museet skylder Hr. Skibsreder William Petersen i London megen Tak, fordi han har villet opbevare de i England indkøbte Kunstsager for Museet til efter Krigen og desuden har sørget for disses Transport og Assurance.

I December 1916 aabnede Museet sin første Udstilling: Et Udvalg af Tegninger og Akvareller udførte af Museets Bygmester M. G. Bindesbøll. Hovedvægten var lagt paa at klarlægge Museets egen Bygningshistorie saa fyldigt, som det var muligt. Der fandtes en Snes forskellige Forarbejder til Museet, i hvilke Bindesbøll tumlede med antikke, florentinske, venetianske, romerske og orientalske Forbilleder, inden han fandt sin endelige Plan, den ypperste af dem alle; der var desuden udstillet mange Udkast til Bygningens indre Udstyrelse, Værelsernes malede Dekorationer, Gulvene, Piedestalerne og Møblerne. Den største Del af Tegningerne var udlaant af Kunstakademiets Bibliothek, Resten tilhørte Frk. J. Bindesbøll, Arkitekt H. Koch, Direktør Viggo Madsen, Ingenieur J. Rump og Thorvaldsens Museum. Det er Museets Haab engang at kunne udgive en større Publication om Museets Bygning og Interieurer, i hvilken da Reproduktioner efter en Del af disse Forarbejder vil finde deres Plads.

Museets anden Udstilling »Samtidige Portrætter af Thorvaldsen« blev aabnet for Publikum i Januar 1918. Den talte et Par hundrede forskellige Portrættypen, udførte af danske, engelske, franske, hollandske, italienske, norske, russiske og østrigske Kunstnere, udlaante af ca. 50 forskellige Ejere. Foruden de almindelig kendte Portrætter, af hvilke Eckersbergs Maleri fra 1814 og Thorvaldsens egen kolossale Buste fra 1810 var de ypperste, rummede Udstillingen forskellige ikke tidligere offentliggjorte Portrætter og Karikaturer, bl. a. et Maleri af C. A. Jensen og en Tegning af Marstrand. Museet forbereder en lille Bog med Reproduktioner efter de betydeligste af de udstillede Portrætter.